

نورك پوردى

نورك ادبىياتى مركزى ھېيتى طرفىدىن نەشر اولغۇر.

جلد ۲

مايس ۱۳۴۱

نومرو ۸

تورکیده ابتدائی معارف

— ۲ —

کچن نسخه ده کی یازیلرک تدقیقندن آلمان معلوماته کوره معارفز، بالخاصه معارف ابتدائیه من هر سنه ، بر سنه اولکی وضعیته نظراً دها فیضلی و دها نورلی اولمشدر . هر دورلو محرومیتله ، خارجی و داخلی بیک دورلو غوائله رغماًینه دورمامشدر ، وسائط و بودجه نك مساعدیه سی نسبتنده ایلروله مشدر . صوك زمانلرده هر طرفده معارفه قارشى بویوك بررغبث وارددر . ملی وارلق واستقلالك قوتلی برمسندی اولان ایلک تحصیله اهمیت ویرلمسی ، هر توركك اك قدسی بر غایه سی ، اك شرفلی بر املی اولمشدر ، بوتون قلبلر ، بوتون روحلر ، بوغایه و بوأمله وصول ایچون چارپیور . ولایتلرک ، مجلس عمومیلرک ده زمان کچدکجه بوکا دها فضله اهمیت ویرمکه باشلادقلری کوریلپور . بر سنه اول معارفه پاره ویرمکه قیصقانیچ داورانان بعض مجلس عمومیلر بر سنه صوکر اکندیلرینی محیط مملکتلرده کی فعالیتی کوره رک اعظمی تخصیصات ویرمکدن چکنه یور ؛ نشر معارفی حیاتی بر مسئله تلقی ایدیور . مختلف زمانلره عائد محلی بودجه لرك تدقیقی ، بزه بو حقیقی واضحاً کو سترمکده در .

قلم	عموم ولایت محاسبه خصوصیه لرینک			تکلیفات و ایدیلر
	یکون بودجه لری	معارفه تخصیص ایدیلان	معارفه تخصیص ایدیلان پاره نك بودجه یگونه نظراً نسبتی	
لیرا	لیرا	لیرا	لیرا	لیرا
۳۲۹ سنه سی	۱,۲۰۲,۰۰۰	۳۷۲,۰۰۰	اوچده برینه یقین	
» ۳۳۰	۱,۶۲۰,۰۰۰	۵۵۷,۰۰۰	»	۱۸۵,۰۰۰
» ۳۳۸	۷,۵۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	اوچده برندن فضله	
» ۳۳۹	۱۰,۵۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	یارینه یقین	۲,۰۰۰,۰۰۰
» ۳۴۰	۱۳,۳۷۰,۰۰۰	۷,۶۰۰,۰۰۰	یاریدن فضله	۲,۶۰۰,۰۰۰

يوقايدىمەكى جدول ، ولايتلارنىڭ ابتدائى مەدارفەزە و يردىكى اھمىيىتى كوستىمىكىدە .
 مىلى ادارەلەر مەدارفە تەخسىس ايتىلگەن مەبلەغ ، واردات غومىلەرىنە نەزەر ھەر سە
 مەزىدە . ۳۳۹ سەنەدە غوم ولايتى كەندى مەدارفەلەرىنە تەخسىس قىلدۇرۇلۇپ بارە
 غوم بودجەلەرنىڭ اوچە بىرەن بىر ئاز نەقساندۇر . فقط ۳۳۸ سەنەدە بونىت
 ئۆتمەيدۇ ، اوچە بىرەن فەزلە اولمىدۇ ، ۳۳۹ دە يارىسە ۳۴۰ سەنەدە ايسە
 مەدارفە تەخسىس قىلغان مەبلەغ ، غوم مەخسەس بودجەلەرنىڭ يارىسەن فەزلەدۇر .
 بوشايان شىكران بىرانتەبە ئۆرىدۇر .

مەخلف سەلە ئاۋد وارقامە مستەد بۇ مەلۇمات فەكرلەردە ، دىماغلەردە و فەلىيەتدە
 ايسىلەكە دۇغرى ئاتىلەش بىر ئادىمىدۇر . بۇ تەخول مەدارفەلەر ئاتىلىشى ايجون چوق ابد
 بىخىدۇر . خەلقە مەدارفە قارشى بۇيۇك بىر رەغبت و اردۇر . فقط بۇ ايسە تەخسىس ايدىلۇش
 واردات مەبلەغى ، مەدارفە قارشى بىلەن يۇكك و علوى آرزولەرى بىرە كىتىمەكە ،
 مەلىكەتدە ابتدائى تەخسىلنى عام و شامەل قىلمە كافي دىكلەدۇر . مەخسەس مەبلەغىلەر ،
 بۇ كۈنكى واردات مەبلەغىلە ئاجز موقەدەدەدۇر . كەندىلەرنەن بىلەن ايشلەرى باقمىش
 چوق اوزاقدۇرلۇر . مەدارفى بۇ كۈنكى و ضەيتە قەدر كىتىمىلەردۇر . بۇ و ضەيتە بىر
 دەھايۇك سەتە بىلەك ايجون بىكى واردات مەبلەغىنە لزوم و اردۇر . مىلى ادارەلەر ،
 كەندىلەرىنە تۇدىمە ايدىلان دىكەر ايشلەرى باقمەدە غەنى موقەدەدۇرلۇر . ادارە غەلە
 قانۇننىڭ بىكى مەفكۇرە ، بىكى رۇح و احتىياجلەر كۈرە تامامە تەدبىلى لازىمدۇر ، خىرورىدۇر .
 باشقە دورلۇر اولاماز . مەدارفە نەقشە نەزەرنەن ولايتلار بىكى مەشكەل و ضەيتە قەلشۇسەندە .
 درلۇر . بىسى مەلم بۇ قەلنى ، دىكەرى پارە قىطلنى در . بۇ بىكى در دايىلەكە دۇغرى اولان بۇ نون
 ئامەللەر كە بىر سەچكەمكىدەدۇر . بىر نەچسى اولان مەلم مەشكەل سە دەھان پارە ، بودجە
 كەنىلەكى مەشكەل سىدۇر . بودجە مەز كەنىلەر ، مەساد پارە مەز اولۇر سە قەز و اركەك مەلم مەكتەپلە
 بىرقات دەھان مەيت و بىرلەرك مەلىكەتكە مەلم احتىياجى اعظمى اون ، اون بىش سە دە تامامە
 خەسر لامىش اولۇر . بۇ كۈن مەكتەپلەر اولان اوتوز بىك كۈيمەك بىر قەسى كۈچۈككەدۇر .
 بىش ، اون ، اون بىش ، بىكرى ، اوتوز خانەلەدۇر . بىر قەسى دە بۇيۇككەدۇر ، ايجەلەندە
 بىش يوز خانەلى اولانلەرى دە و اردۇر . بىكرى بىك قەدار كۈچۈك و داغىق كۈبە اوچ

یوز لیلی ابتدائی آچقله بورالرده ابتدائی معارفی جوق روحلی ، جوق متین
 و جوق جانلی قيلمش اولاجنر . بو کویلر ایچون باشقه یوللر یوقدر . بو طرز هم
 مفید ، هم اوجوزدر . یکی نسله ، یکی روحی و یرمک ایچونده بو شکلک جوق
 فائده لری وارددر . بوفائده لر ، قابل ترک واهمال اولمایه جق درجه ده یوکسک و قدسی در .
 اوج یوز لیلی ابتدائی ایچون ایکی بیک معلمه احتیاج وارددر . بوقادار معلمه یکریمی بیک
 کویک معارف احتیاجنی دها مفید برطرزده تطمین ایتمش اولورز . کیریده اون بیک
 کوی قالیر . بوتلر ایچونده شمیدیلک برر معلم لازمدر . بو صورتله اون ایکی بیک
 اعظمی اون بش بیک معلمه احتیاج وارددر . مساعد بر معارف بودجه سنه مالک
 اولورساق بومعلملری اون سنه ، اعظمی اون بش سنه ظرفنده معلم مکتبلر مزدن
 چیقاره بیلیرز . یاره مسئله سی قارشوسنده معلم مسئله سی اوقدر اهمیتلی بر مسئله
 دکدر . دیمک محلی بودجه لک معارفه عائد قسمی ، احتیاجلر میز تطمینه کافی
 بر درجه یه کتیریلیرسه اون بش سنه سوکره تورکجه معارفی ، معارف ابتدائی سی
 بوتون مدنی ملتله ده کی وضعیه کلیر . اوزمان تورکجه ، بو کوندن باشقه ، جوق
 فیضی ، جوق نورلی بر تورکجه اولور . عرفان نوری ، تورکجه نک هر طرفنی ، حتی
 اک قارا کلق کوشه لرینی بیله آیدینلاتیر . جهالت ظلمتلری اوزمان نوره و فیضه
 انقلاب ایدر . بو اصلاحات یاپیلماز ، محلی بودجه لرینه عائد معارف ایچون یکی
 واردات منبعلری تأمین قیلنمازسه یوز سنه سوکره عرفان وضعیتی بو کونکیکینه
 عینی قالیر . تحول و تبدل کوستره مز . ایچنده بولوندیغمز سنده محاسبه خصوصیه .
 لک غیرکافی بودجه لری براز دها دارالتیمشدر . طریق بدل تقدیسک مکلفیت
 بدنیه حاکم و ضعی ، اعشارک الفاسی محلی بودجه لک وارداتی آزالتمشدر . اعشارک
 الفاسی دولایه سیله ، حکومت جمهوریه مزک ، خلقه ، بالخاصه چفتجیلره قارشو
 کوستره یکی بوقدا کارلق جوق بویوک وشایان شکراندر . جمهوریت اداره مزک خلق
 اوزرنده کی فیضی نتیجه لرندن بریدر . بونورلی و فیضی قرار یاننده معارفک انکشافه
 خدام دیگر بر شکل وقراره لزوم وارددر .

بوقرار و شکلک آلتما سنده حکومت جمهوریه مزک کچیکمه یه جگه قالم .

مملکتده رها وسعادتی حاکم قیلمه یی کندینه اک بویوک بر شمار واک مقدس برعمده
اتخاذ ایدن بر حکومت بوجهتی اھمال ایدم مز . بونک ایچون البتده بر تدبیر و بر چاره
بولاجقدر . بوکا شبهه مز یوقدر ، بوخصوصده چوق یوکسک بر ایمانله مشبعه عز .

— بیتمه دی —

اورفه مبعوثی

رأفت

کتابه

حسرتله همشیره ، غمله یولداشدی ؛
قلبمده چارپینتی ، کوزمده یاشدی ؛
ییللرجه کوکسمه صیفمادی ، طاشدی ؛
ییللرجه نه دوردی ، نه دیندی عشقم ! . .

نه بر کلی واردی ، نه کلعداری ،
نه بنی آووتان بر بر کذاری . .
کوکلدن عبارت قالدی مزاری ،
آ کلاییک ، نه قادار حزیندی عشقم !

آزلکن مبدای ، أبدکن سوکی
بر فانی بپشندم قایب ایتدم اونی . .
اوزمان آ کلادم نه اولدیننی ؛
رینی آرایان بر دیندی عشقم ! . .